

(...)

	Sygn. akt	VIII GC 15/21	
	WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ		
		Dnia	16 czerwca 2021 r.
Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VIII Wydział Gospodarczy w składzie:			
Przewodniczący:	sędzia Artur Fornal		
po rozpoznaniu w dniu	16 czerwca 2021 r.	w Bydgoszczy	
na posiedzeniu niejawnym			
sprawy z powództwa	A. Z.		
przeciwko	(...) z siedzibą w S.		
o zapłatę			
1. oddała powództwo; 2. zasądza od powódki na rzecz pozwanego kwotę 5 417 (pięć tysięcy czterysta siedemnaście) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie za czas od uprawomocnienia się tego			

rozstrzygnięcia do dnia zapłaty.	
----------------------------------	--

Na oryginale właściwy podpis

Sygn. akt VIII GC 15/21

UZASADNIENIE

Powódka A. Z. w pozwie przeciwko (...) w S. domagała się zasądzenia od pozwanego kwoty 112 976 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 30 kwietnia 2020 r. do dnia zapłaty, a także kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powódka podniosła, że jako korzystająca na podstawie umowy leasingu z pojazdu – ubezpieczonego w zakresie Autocasco u pozwanego – została przez leasingodawcę (ubezpieczającego) upoważniona do dochodzenia roszczeń z tytułu szkody w tym pojeździe. Pozwany ubezpieczyciel odmówił jednak wypłaty odszkodowania, powołując się na umowne wyłączenie odpowiedzialności za szkody powstałe podczas jazd próbnych, rajdów, wyścigów i konkursów. Powódka zaprzeczyła aby zaistniała jakakolwiek okoliczność tego rodzaju, a w jej ocenie sama jazda (przebywanie ubezpieczonym pojazdem) na torze wyścigowym nie stanowi naruszenia zapisów ochrony ubezpieczeniowej. Przedmiotowy pojazd został naprawiony w autoryzowanym serwisie naprawczym na kwotę 124 627,67 zł, a przedmiotem żądania pozwu jest koszt naprawy netto (101 323, 31 zł), powiększony o 50 % podatku VAT (11 652,18 zł). Powódka wyjaśniła, że ma możliwość odliczenia jedynie 50% tego podatku.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie od powódki kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu swojego stanowiska pozwany podniósł, że w ramach dobrowolnego ubezpieczenia Autocasco strony wyłączyły z zakresu ochrony ubezpieczeniowej szkody powstałe podczas jazd próbnych, rajdów, wyścigów i konkursów. Zdaniem pozwanego twierdzenia powódki o okolicznościach powstania szkody stoją w oczywistej sprzeczności z tym faktem, że w dacie i godzinie powstania szkody kierujący ww. pojazdem brał udział w zawodach samochodowych (wyścigu). W tym przypadku ochrona ubezpieczeniowa z tytułu AC obejmowała tylko zdarzenia, które powstały podczas standardowego użytkowania pojazdu. Istnieje możliwość rozszerzenia wskazanej ochrony, bądź wykupienia oddzielnego ubezpieczenia dla tego rodzaju szkód, z czego jednak w tym przypadku nie skorzystano. Niezależnie od powyższego pozwany podniósł, że powódka nie uzgodniła z nim zakresu dokonanej naprawy, jak wymagały tego postanowienia łączącej strony umowy. Zakwestionował także ujęcie w ramach odszkodowania podatku VAT, skoro powódka jest czynnym podatnikiem tego podatku.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Właściciel (leasingodawca) samochodu osobowego(...) (...), nr rej (...) – „(...)” w W. zawarł z pozwanym (...) w S. umowę ubezpieczenia ww. pojazdu w zakresie AC (autocasco) w wariantcie serwisowym, stwierdzoną polisą nr: (...), z okresem obowiązywania od dnia 30 maja 2019 r. do dnia 29 maja 2020 r.

We wskazanej polisie jako korzystającego ujawniono A. Z., leasingodawcę ww. pojazdu.

Zgodnie z § 13 ust. 4 pkt 8 Ogólnych Warunków Kompleksowego Ubezpieczenia Pojazdów Mechanicznych od Utraty, Zniszczenia lub Uszkodzenia (Autocasco) dla Klienta Korporacyjnego (dalej jako: „OWU”) – mających zastosowanie dla przedmiotowej umowy ubezpieczenia – z zakresu ochrony ubezpieczeniowej wyłączone są m.in. szkody powstałe podczas jazd próbnych, rajdów, wyścigów, treningów, konkursów.

W § 3 pkt 37 OWU pojęcie „wyścigu samochodowego” zdefiniowano jako rywalizację zawodników lub zespołów z określonymi z góry przepisami, w której biorą udział zawodnicy ścigający się samochodami specjalnie przystosowanymi, zgodnie z obowiązującymi przepisami dla danego typu wyścigu.

Zgodnie z § 20 ust. 1 OWU w przypadku przyjęcia w umowie ubezpieczenia wariantu serwisowego ustalenie rozmiaru szkody i wypłata odszkodowania następuje po przedłożeniu faktur dokumentujących naprawę pojazdu według uprzednio uzgodnionych z ubezpieczycielem kosztów i sposobu naprawy pojazdu przez zakład dokonujący tej naprawy. W razie udokumentowania fakturami naprawy pojazdu dokonanej bez uprzedniego uzgodnienia z ubezpieczycielem, koszty naprawy podlegają ograniczeniu i weryfikacji – zgodnie z § 20 ust. 4 i § 18 ust. 1 OWU.

(fakty bezsporne; a ponadto: polisa – k. 22, OWU – k. 76-88 v. akt)

W dniu 28 lipca 2019 r. doszło do szkody w ww. pojeździe, którym w tym dniu kierował T. Z.. Tego dnia T. Z. udział w zawodach, które odbywały się na Torze (...), w ramach (...) w (...).

T. Z., jako kierującego pojazdem P. (...) (z numerem pojazdu 62), podczas odbywania wskazanych zawodów, przypisano do Grupy Czerwonej, której przejazdy odbywały się tego dnia pomiędzy godziną 12:20 a 12:40. Podczas tych zawodów T. Z. uzyskał w klasie SPORT, w 9 okrążeniach, 12 punktów, a jako jego najlepszy czas – w liście rankingowej zawodników – podany został wynik 1:47.637.

Wcześniej – w roku 2018 – T. Z. także brał udział w poprzedniej edycji Tor P. (...), jako kierujący pojazdem P. (...).

(**dowód:** protokół rozpytania na okoliczność zdarzenia ubezpieczeniowego – k. 26-27, listy rankingowe Tor P. (...) – k. 68- 69v., Regulamin uzupełniający Tor P.(...) - k. 70-73v., zdjęcie tablicy rejestracyjnej – k. 89 akt)

T. Z., rozpytany po zgłoszeniu przedmiotowej szkody na okoliczność zdarzenia ubezpieczeniowego, oświadczył ubezpieczycielowi, że w dniu 28 lipca 2019 r. udał się wraz z synem na tor do jazdy pojazdami w P., gdzie – chcąc poznać możliwości pojazdu – wykupił możliwość skorzystania z toru przez jeden dzień. Według jego oświadczenia w tym czasie nie odbywały się żadne zawody, natomiast poruszały się nim inne pojazdy. Do wypadku (uderzenie w bandę) miało dojść w trakcie 7 okrążenia toru przed dojazdem do łuku drogi, przy prędkości ok. 160 km/h.

(**dowód:** protokół rozpytania na okoliczność zdarzenia ubezpieczeniowego z dn. 6.10.2019 r. – k. 26-27 akt)

Decyzją z dnia 23 października 2019 r. pozwany odmówił wypłaty odszkodowania z tego tytułu. Powołał się na treść § 13 ust. 4 pkt 8 OWU, wskazując że zgłoszone zdarzenie – uszkodzenie pojazdu w wyniku wypadku na torze wyścigowym – nie podlega ochronie ubezpieczeniowej autocasco.

(fakt bezsporny; a ponadto: decyzja z dn. 23.10.2019 r. – k. 90 akt)

W odwołaniu z dnia 20 listopada 2019 r. powódka argumentowała, że przedmiotowy pojazd nie był w żaden sposób przygotowywany, nie jest pojazdem rajdowym, a cywilnym i homologowaną wersją seryjną modelu. Według powódki kierowca będący użytkownikiem pojazdu nie odbywał w momencie powstania szkody jazdy próbnej (testowej), nie przeprowadzał treningu, nie przygotowywał się do udziału w zawodach ani nie ścigał się o nagrody. Sama jazda (przebywanie ubezpieczonym pojazdem) bez ograniczeń prędkości, na torze wyścigowym nie stanowiła naruszenia zapisów ochrony ubezpieczeniowej autocasco.

(fakt bezsporny; a ponadto: odwołanie z dn. 20.11.2019 r. – k. 28 akt)

W związku ze zleceniem naprawy ww. pojazdu w autoryzowanym serwisie naprawczym (...) powódka poniosła wydatek w kwocie 124 627,67 zł brutto (101 323,31 zł netto), zgodnie z fakturą VAT (...) (...) z dnia 17 czerwca 2020 r.

W dniu 6 lipca 2020 r. leasingodawca ww. pojazdu – (...) zawarł z powódką umowę przeniesienia na nią praw i ewentualnych roszczeń z tytułu szkody zaistniałej w pojeździe w wyniku zdarzenia z dnia 28 lipca 2019 r.

(fakty bezsporne; a ponadto: faktura z dn. 17.06.2020 r. – k. 23-25, umowa z dn. 6.07.2020 r. – k. 10-11 akt)

Sąd zważył, co następuje:

Stan faktyczny sprawy ustalono na podstawie dokumentów przedłożonych przez strony (art. 243² zd. 1 k.p.c.). Ich autentyczność nie była kwestionowana, nie zachodziły także żadne wątpliwości co do ich wiarygodności.

W niniejszej sprawie, Sąd – po wymianie pism przygotowawczych stron i wyjaśnieniu ich stanowisk w toku posiedzenia przygotowawczego – doszedł do przekonania, że ustalone zostały fakty, mające dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie. Strona powodowa nie zakwestionowała bowiem przedstawionych przez pozwanego – jednoznacznych w tej kwestii – dokumentów potwierdzających udział kierującego pojazdem - T. Z. w dniu zdarzenia w amatorskich wyścigach samochodowych (mistrzostwach; zob. k. 69-73 i 89 akt). Z kolei pozwany cofnął w związku z tym wniosek o przesłuchanie T. Z. w charakterze świadka co do okoliczności w jakich doszło do szkody, skoro znajdowały one potwierdzenie w ww. dokumentach (zob. protokół posiedzenia przygotowawczego – k. 101-101v. akt).

Wobec zatem ustalenia, że okoliczności zdarzenia świadczą o braku odpowiedzialności pozwanego co do zasady – co zostanie wyjaśnione w dalszej części uzasadnienia – zbędne było prowadzenie dalszego postępowania dowodowego co do wysokości szkody (art. 227 k.p.c. a contrario). Z uwagi na to wnioski dowodowe stron o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego podlegały pominięciu (art. 235² § 1 pkt 2 i 5 k.p.c.; zob. k. 102 akt).

Sąd zważył, że powódka wywodziła swoje roszczenie z umowy ubezpieczenia, powołując się przy tym na przejście na nią uprawnień z tego tytułu, w zakresie zdarzenia z dnia 28 lipca 2019 r., na podstawie umowy cesji zawartej z ubezpieczającym (art. 509 § 1 k.c.; k. 10-11 akt). Legitymacja formalna powódki nie budziła w związku z tym wątpliwości.

Zgodnie z art. 805 § 1 k.c. przez umowę ubezpieczenia ubezpieczyciel zobowiązuje się, w zakresie działalności swego przedsiębiorstwa, spełnić określone świadczenie w razie zajścia przewidzianego w umowie wypadku, a ubezpieczający zobowiązuje się zapłacić składkę. W myśl art. 805 § 2 pkt 1 k.c. przy ubezpieczeniu majątkowym świadczenie ubezpieczyciela polega na zapłacie określonego odszkodowania za szkodę powstałą wskutek przewidzianego w umowie wypadku.

Należy zwrócić uwagę, że w przypadku ubezpieczenia dobrowolnego – a z takim mamy do czynienia w niniejszej sprawie – jego zakres może być różny w zależności od wybranego ubezpieczyciela i jego oferty. Wysokość, forma i sposób wypłacania świadczeń z tytułu ubezpieczenia są uzależnione od postanowień umowy – w tym ogólnych warunków ubezpieczenia łączącego strony. Umowa ubezpieczenia ma charakter adhezyjny, tzn. zawierana jest poprzez przystąpienie do warunków zaproponowanych przez jedną stronę, ustalonych we wzorcu umownym opracowanym przez ubezpieczyciela. Ubezpieczający z reguły nie negocjuje warunków umowy, jedynie akceptuje ich treść zaproponowaną przez ubezpieczyciela. Ogólne warunki ubezpieczenia zaliczane są do oświadczeń woli o charakterze kwalifikowanym, dla których ustawodawca ustanawia szczególny reżim prawny (M. Orlicki (w:) System prawa prywatnego, t. 8, s. 672). Umowa stron została w niniejszej sprawie potwierdzona dokumentem ubezpieczenia (polisą) stosownie do treści art. 809 § 1 k.c. (zob. k. 22 akt), jej element stanowiły Ogólne Warunki Ubezpieczenia (OWU, k. 76-88v. akt).

Powołując się na treść tychże Warunków pozwany podniósł w niniejszej sprawie zarzut wyłączenia swojej odpowiedzialności m.in. za szkody powstałe podczas jazd próbnych, rajdów, wyścigów, treningów, konkursów (§ 13 ust. 4 pkt 8 OWU; zob. k. 80 akt).

Wskazać w związku z tym trzeba, że przepisu art. 805 k.c., określającego istotę umowy ubezpieczenia, nie można interpretować w ten sposób, że umowa ubezpieczenia nie może zawierać żadnych zastrzeżeń ograniczających odpowiedzialność ubezpieczyciela (zob. wyrok SN z dnia 29 listopada 1982 r., I CR 407/82, LEX nr 8495). Należy wyjaśnić, że w obecnym stanie prawnym nie jest już aktualny pogląd wyrażony w wyroku Sądu Najwyższego z dnia

29 stycznia 2009 r., V CSK 291/08, (OSNC-ZD 2009, nr 3, poz. 84) zgodnie z którym ograniczenie odpowiedzialności ubezpieczyciela, wynikające z postanowień ogólnych warunków ubezpieczenia autocasco, nie może być dalej idące, niż przewidziane w odniesieniu do tego ubezpieczenia - w art. 827 § 1 i 2 k.c.

Wyjaśnić trzeba, że przepis art. 827 § 1 k.c. - lecz w jego brzmieniu obowiązującym do dnia 10 sierpnia 2007 r. - zawierał normę imperatywną w odniesieniu do ubezpieczenia mienia, którym jest ubezpieczenie autocasco, ponieważ możliwości umownego ustalenia innych zasad odpowiedzialności ubezpieczyciela ustawodawca zastrzegł w art. 827 § 2 k.c. wyłącznie w odniesieniu do ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej. Wobec imperatywnego charakteru obowiązującej wówczas normy art. 827 § 1 k.c. w odniesieniu do ubezpieczenia autocasco, określone w niej przesłanki wymagały dokonania ścisłej wykładni. Przepis ten w analizowanym brzmieniu zwalniał ubezpieczyciela od odpowiedzialności tylko w razie umyślnego wyrządzenia szkody przez ubezpieczającego albo wskazaną w nim osobę.

Brzmienie powyższych przepisów uległo jednak zmianie po tej dacie (tj. od dnia 10 sierpnia 2007 r. - por. art. 1 pkt 22 w zw. z art. 7 ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz o zmianie niektórych innych ustaw; Dz.U. Nr 82, poz. 227). Przepis art. 827 § 1 k.c. w brzmieniu znajdującym zastosowanie w niniejszej sprawie stanowi wprost, że w razie rażącego niedbalstwa ubezpieczającego odszkodowanie nie należy się, chyba że umowa lub ogólne warunki ubezpieczenia stanowią inaczej. Na tle obecnej redakcji art. 827 k.c. nie ma zatem przeszkód, aby w umowie lub w ogólnych warunkach ubezpieczenia ograniczyć zakres ochrony ubezpieczeniowej (zob. uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 13 października 2016 r., I ACa 1685/15, LEX nr 2157780). Takie postanowienie ogólnych warunków ubezpieczenia nie może więc być uznawane za nieważne jako sprzeczne z bezwzględnie obowiązującymi przepisami (art. 807 § 7 k.c. a contrario).

Trzeba zgodzić się z pozwanym, że znaczenia regulacji ograniczającej jego odpowiedzialność w § 13 ust. 4 pkt 8 OWU, upatrywać należy w objęciu ochroną ubezpieczeniową jedynie standardowego (zwyčajnego) użytkowania pojazdu. Znacznie zwiększone ryzyko wypadku w przypadku użycia ponadstandardowego (np. jazdy sportowej, bez ograniczeń prędkości) może oczywiście podlegać takiej ochronie, lecz w ramach ubezpieczenia wykupionego odrębnie, z czym wiąże się konieczność uiszczenia wyższej składki.

Jak słusznie przyjmuje się w orzecznictwie, w świetle unormowania ustawowego z art. 805 § 1 k.c., a także umownego przyjąć należy, że zgodnie z art. 6 k.c. na powodzie jako ubezpieczającym ciąży obowiązek udowodnienia tylko takich faktów, jak zawarcie umowy i opłacenie składki oraz powstania szkody wskutek wypadku objętego ubezpieczeniem. Postanowienia umowy, określające przypadki wyłączenia odpowiedzialności ubezpieczyciela, nie mogą być traktowane inaczej niż zastrzeżenie (wyjątek) na korzyść ubezpieczyciela. A zatem, jeśli chce on z tego zastrzeżenia skorzystać (osiągnąć korzystne dla siebie skutki prawne), to musi udowodnić fakty uzasadniające skorzystanie z zastrzeżenia (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 25 sierpnia 1994 r., III CZP 107/94, OSNC 1995, nr 1, poz. 15, a także wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 9 czerwca 2015 r., VI ACa 1179/14, LEX nr 1765975). Zatem to na stronie pozwanej spoczywa ciężar udowodnienia ekscpecji i faktów uzasadniających, jej zdaniem, oddalenie powództwa (por. wyrok SN z dnia 20 kwietnia 1982 r., I CR 79/82, LEX nr 8416).

Pozwany udowodnił w niniejszej sprawie, że w dniu szkody (28 lipca 2019 r.) kierujący ubezpieczonym pojazdem brał udział w amatorskich wyścigach samochodowych Tor (...) (Mistrzostwa (...) (...); zob. regulamin uzupełniający - k. 70-73 v. akt), w klasie SPORT, z numerem 62 (lista rankingowa - k. 69-69v. akt), to - niezależnie nawet od definicji „wyścigu samochodowego” (§ 3 pkt 37 OWU) i ewentualnego braku „specjalnego przystosowania” do niego pojazdu - zachowanie takie należałoby zakwalifikować jako udział w konkursie w rozumieniu § 13 ust. 4 pkt 8 OWU, skoro kierujący (uczestnik) podczas okrążeni starał się uzyskać jak najlepszy wynik, co odnotowano w liście rankingowej (zob. k. 68; por. także informacja w regulaminie o rozdaniu nagród i dekoracji zwycięzców - k. 73 i 73 v. akt).

W tym stanie rzeczy zupełnie gołosłowne są twierdzenia strony powodowej o tym, że zdarzenie miało miejsce wprawdzie na torze wyścigowym, lecz w czasie gdy nie odbywały się na nim ww. zawody (zob. k. 101 akt). Na tą okoliczność powódka nie przedstawiła jednak żadnych dowodów - poza jedynie pisemnym oświadczeniem T. Z. przekazanym ubezpieczycielowi w dniu 6 października 2019 r. (k. 26-27 akt). Wskazywanie przez powódkę jedynie na

potrzebę przesłuchania ww. osoby w charakterze świadka – poprzez „poddanie tego pod rozagę Sądu” (k. 101 v. akt), a bez złożenia w tym zakresie stosownego wniosku dowodowego, nie mogło odnieść zamierzonego skutku. Niezależnie od powyższego trzeba też zwrócić uwagę, że zgodnie z art. 458⁵ § 1 k.c. w postępowaniu w sprawach gospodarczych (a z takim mamy do czynienia w niniejszej sprawie) powód jest obowiązany powołać wszystkie twierdzenia i dowody już w pozwie. Skoro zaś powódce znane było stanowisko pozwanego w kwestii odmowy uznania swojej odpowiedzialności, nie można byłoby przyjąć, że ewentualne późniejsze zgłoszenie wniosku o przesłuchanie ww. świadka mogłoby być uznane za uzasadnione (art. 458⁵ § 4 k.c. a contrario).

Mając to na uwadze powództwo podlegało oddaleniu w całości (art. 805 § 1 k.c. a contrario).

O kosztach procesu Sąd orzekł stosując zasadę odpowiedzialności za jego wynik na podstawie art. 98 § 1, 1¹ i 3 w zw. z art. 99 k.p.c., przy uwzględnieniu także § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r., poz. 265 ze zm.). W świetle tych regulacji pozwanemu należał się zwrot kosztów w postaci wynagrodzenia z tytułu zastępstwa procesowego - w kwocie 5 400 zł, a ponadto wydatków pełnomocnika będącego radcą prawnym - w kwocie 17 zł.

Na oryginale właściwy podpis